

היום נלמד בעזרת ה':

בכורות דף לז

למדנו במשנה - רבי יוסי אומר אפילו יש שם כ"ג כו': בכור שיש בו מום, לדעת חכמים ישחט על פי שלושה בני הכנסת, לדעת רבי יוסי אפילו אם יש בית דין של עשרים ושלוש דיינים, הבכור אינו נשחט אלא על פי מומחה.

אמר רב חננאל אמר רב - אין הלכה כרבי יוסי. קושיא: פשיטא! יחיד ורבים הלכה כרבים'. תירוצי: מהו דתימא נמוקו עמו, קמ"ל: היה מקום לחשוב שבגלל שמקובל בידנו שרבי יוסי נימוקו עימו' כלומר הוא מביא טעם לדבריו כל הזמן, ולכן נפסוק כמותו גם כנגד רבים. קמ"ל שלא.

תפשוט מהא, דהך קמיינתא משמיה דשמואל איתמר! דאי משמיה דרב תרתי למה לי? בעמוד הקודם אמר רב יהודה בשם רב ירמיה בר אבא ששלושה הדיוטות מתירין את הבכור כשאין מומחה, והוא הסתפק האם רבי ירמיה אמר זאת בשם רב או בשם שמואל.

מדברי רב חננאל כאן בשם רב שאין הלכה כרבי יוסי, אנו יכולים לפשוט את הספק של רב יהודה, שבאמת שמואל אמר זאת ולא רב. כי אם אכן רב אמר זאת, מדוע רב היה צריך לומר שוב פעם שאין הלכה כרבי יוסי? והרי הוא כבר אמר זאת במילים אחרות, כשאמר ששלושה הדיוטות מתירין את הבכור!

דחיי: חזא מכלל דחבירתה איתמר: יתכן ורב אמר זאת, אמנם רב חננאל לא שמע בשם רב שאין הלכה כרבי יוסי, אלא הוא שמע ששלושה הדיוטות מתירין את הבכור, והוא הבין מכך שאין הלכה כרבי יוסי, ואמר בשם רב שאין הלכה כרבי יוסי למרות שרב לא אמר זאת במפורש.

משנה: השוחט את הבכור: ומכר את הבשר לאנשים, ואחר כך נודע להם שהוא לא הראה למומחה את הבכור שיתיר לו לשחוט אותו. הדין הוא, שאת הבשר שהקונים כבר אכלו, למרות שהם כבר אכלו אותו על המוכר להחזיר להם את

הכסף ששילמו עליו. וזהו מטעם קנס כי הוא האכיל אותם דבר איסור. ואת הבשר שהם לא אכלו קוברים (כי בכור תמים אסור בהנאה), והמוכר יחזיר להם את הכסף ששילמו עליו.

וכן השוחט את הפרה ומכרה, ונודע שהיא טרפה: על הבשר שהם אכלו הוא משלם להם כנ"ל (ומדובר שהמוכר ידע שהיא טריפה (ש"ק)). ואת הבשר שהם לא אכלו הם מחזירים לו, והוא מחזיר להם את הכסף.

מכרוהו לעובד כוכבים: אם הקונים מכרו את הבשר הזה לגוי או שהאכילו אותו לכלבים, הם מקזזים מהכסף ששילמו למוכר כמה שעולה בשר טריפה (הנמכר בזול), והוא מחזיר להם את ההפרש ששילמו על בשר כשר. והוא לא צריך לשלם להם את כל הכסף, בגלל שבשר טריפה מותר בהנאה והם לא עברו שום איסור בגללו.

נמרא: תנו רבנן: המוכר בשר לחבירו והתברר שזה בשר של בכור, וכן המוכר פירות לחבירו והתברר שלא הפרישו מהם מעשרות והם 'טבל', וכן המוכר יין לחבירו והתברר שהוא יין נסך. לדעת ת"ק מה שאכלו אכלו ויחזיר להם את הדמים (כפי שהתבאר במשנה). לדעת ר' שמעון בן אלעזר דברים מאוסים שהנפש נגעלת מהם, עליו להחזיר להם את כל הכסף ששילמו למרות שכבר אכלו חלק מהמאכל. כי מהרגע שנודע להם, הם כבר לא נהנים מכל מה שאכלו. אבל דברים שאין הנפש מואסת בהם, 'ינכה להם את הדמים' כלומר הוא משלם רק על מה שעדיין לא אכלו, אבל לא על מה שכבר אכלו (והטעם יתבאר להלן).

ואלו הן דברים שהנפש קצה בהן - נבילות וטריפות, שקצים ורמשים. ואלו הן דברים שאין הנפש קצה בהן - בכורות, טבלים, ויין נסך.

שאלה: בכור ינכה? ולימא ליה מאי אפסדת? מדוע אומר ר' שמעון ב"א שאם מכר לו בשר בכור, והקונה כבר אכל חלק מהבשר, המוכר מקזז ולא משלם על מה שהקונה כבר אכל? והרי הקונה טוען למוכר 'מה הפסדתי אותך כמה שאכלתי? בכל מקרה היית צריך לקבור את הבשר הזה, וסתם שילמתי לך עליו!' תשובה: לא צריכא: מדובר שהמוכר מכר לו את החלק של הבשר שבו היה המום של הבכור. המוכר טוען 'אם לא היית אוכל את הבשר הזה, הייתי מראה אותו למומחה והוא

היה מתיר לי את שחיטת הבכור למפרע!'. וזה כשיטת רבי יהודה שאפשר להתיר את הבכור אחרי השחיטה.

טבליים - הוה מתקיננא להו ואכלנא להו: על המקרה שמכר לו טבל והקונה אכל חלק מהפירות, המוכר מקזז את התשלום עליהם, כי הוא טוען לקונה 'אם לא היית אוכל אותם, הייתי יכול להפריש מהם מעשרות ולאכול אותם'.

יין נסך - על ידי תערובת וכרשב"ג: ועל המקרה שמכר לו יין נסך, הוא מקזז לו את מה שכבר שתה, כי מדובר שמכר לו את היין נסך מעורבב ביין כשר, וכשיטת רשב"ג כדלהלן.

דתנן יין נסך שנפל לבור: והיה בכור יין כשר. לדעת ת"ק כל היין אסור בהנאה, לדעת רשב"ג היין ימכר לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו. כלומר הגוי לא משלם על היין נסך המעורבב בתוך היין, אלא רק על היין הכשר. ואם כן אומר המוכר לקונה 'אם לא היית שותה את היין, הייתי יכול למכור אותו לגוי ולקבל עליו קצת כסף'.

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין 👍

פרק ששי. משנה: בכור שיש לו מום גלוי וקבוע (= שלא יכול להתרפא), שוחטים אותו מחוץ לעזרה ואוכלים אותו כחולין, אבל אסור לגזוז אותו ולעבוד בו.

על אלו מומין שוחטין את הבכור: כלומר איזה מומים צריך להיות בבכור כדי שמחמתם נתיר אותו בשחיטה ולאכול כחולין. [בכל מקום שיתבאר ששוחטים את הכבור 'על המומים', הכוונה שמותר לשוחטו מחמת המומים].

נפגמה אזנו מן החסחוס: כלומר אם נפגם תנוך האוזן שלו זהו מום ששוחטים אותו מחמתו. **אבל לא [מן] העור:** אבל אם נפגם עור האליה הרכה של האוזן לא שוחטים אותו מחמת כן, לפי שהוא חוזר ומכריא ואינו נחשב למום.

נסדקה אף על פי שלא חסרה, ניקבה מלא כרשינה, או שיבִּכְשָׁה: וכן אם נסדקה אוזנו (= שנוצר סדק בסחוס), או שניקבה אוזנו בשיעור של 'מלא כרשינה' (= 'כרשינה' הוא מין קטנית, והכוונה שיש בנקב חור בשיעור של גרגיר כרשינה שלם), או שיבִּכְשָׁה אוזנו, הרי זה מום ששוחטים אותו מחמתו.

איזהו יבשה? כל שתנקב ואינה מוציאה טיפת דם: אם נוקבים את האוזן ואינה מוציאה טיפת דם, זהו מום של 'יבשה'.

רבי יוסי בן המשולם אומר, יבשה שתהא נפרכת: אם האוזן מתפוררת כאשר ממשמים בה, זהו מום של 'יבשה'.

גמרא: קושיא: אמאי? פסח ועור כתיב! מדוע שוחטים את הבכור על המומים הללו, והרי בתורה נאמר לגבי בכור שיש בו מומים **"וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם פֶּסַח אוֹ עוֹר"** כל מום רע לא תִּזְבְּחוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיךָ, משמע שרק על המומים האלה (= **"פֶּסַח אוֹ עוֹר"**) מותר לשוחטו ולא על מומים אחרים (כגון אותם המוזכרים במשנה)?!

תירוץ: כתיב נמי כי יהיה בו מום: נאמר שם גם **"וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם"**, ומשמע שגם על מומים אחרים שוחטים אותו.

קושיא: ואימא כי יהיה בו מום כלל, פסח או עור פרט, כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט, פסח ועור אין, מידי אחרינא לא: ואולי נדרוש את הפסוק ב'כלל ופרט': **"וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם"** זהו 'כלל' שמשמעותו כל מום שהוא, **"פֶּסַח אוֹ עוֹר"** זהו 'פרט' שמפרש דווקא אם יש בו את המומים של פֶּסַח או עוֹר ולא מומים אחרים, נמצא שיש כאן 'כלל ופרט', ודורשים שאין בכלל (= **"וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם"**) אלא מה שבפרט (= **"פֶּסַח אוֹ עוֹר"**), דהיינו רק אם יש בו את המומים של פסח או עור שוחטים אותו ולא אם יש בו מומים אחרים, וא"כ חזרה הקושיא מדוע המשנה אמרה ששוחטים גם על מומים אחרים?

תירוץ: כל מום רע חזר וכלל, כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינן חוזרין, אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין: במילים **"כל מום רע"** חזר הפסוק וכלל את כל המומים, נמצא שיש כאן 'כלל ופרט וכלל' (= **"וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם"** זהו 'כלל', **"פֶּסַח אוֹ עוֹר"** זהו 'פרט', **"כל מום רע"** זהו 'כלל') ודורשים שאתה דן את הכלל כעין הפרט, כשם שהפרט (= **"פֶּסַח אוֹ עוֹר"**) הם מומים שבגלוי ואין להם רפואה ושוחטים עליהם את הבכור, כך כל מומים שהם בגלוי ואין להם רפואה שוחטים עליהם את הבכור.

קושיא: ואימא מה הפרט מפורש מומין שבגלוי, ובוטל ממלאכתו, ואינו חוזר, אף כל מומין שבגלוי, ובוטל ממלאכתו, ואינו חוזר: אולי נדרוש את ה'כלל ופרט

וכלל' כך: כשם כשם שהפרט (= "פֶּסֶחַ אוֹ עוֹר") הם מומים שבגלוי, והבכור בטל מחמתם ממלאכתו (= פֶּסֶחַ בטל מהליכה, ועיוור בטל מראה), ואין להם רפואה, ושוחטים עליהם את הבכור, כך כל מומים שהם בגלוי והבכור בטל מחמתם ממלאכתו ואין להם רפואה שוחטים עליהם את הבכור. וא"כ -

אלמה תנן נפגמה אזנו מן החסחוס ולא מן העור? מדוע משנתנו אמרה שגם אם נפגמה אזנו וכו' שוחטים את הבכור למרות שהוא לא בטל מחמת זה ממלאכתו? (= הוא לא בטל משמיעה מחמת מום זה).

תירוץ: כל מום רע ריבויא הוא: נאמר בפסוק "כָּל מוֹם רָע", והמילה "כל" באה לרבות שמותר לשחוט את הבכור על כל מום (= כלומר שאת המילה "כל" לא דורשים בכלל ופרט הנ"ל, אלא היא באה לרבות כל מום).

קושיא: אי הכי, מומין שבסתר נמי: אם "כל" באה לרבות את כל המומים, הרי שנשחוט את הבכור גם על מומים שבסתר, ומדוע למדנו במשנה לקמן - החניכיים החיצונות שנפגמו (= שנחתכו מעט), ושנגממו (= שנרקבו ונשאר מהם רק רושם מועט), והחניכיים הפנימיות שנעקרו לגמרי, הרי זה מום ששוחטים עליהם. ע"כ המשנה לקמן.

נעקרו אין, נפגמו ונגממו לא: משמע שדווקא אם החניכיים הפנימיות נעקרו הרי זה מום, אבל אם הם נפגמו ונגממו אין זה מום, ואם כדברך ש"כל" באה לרבות את כל המומים, מדוע אין זה מום?

תירוץ: בעינא מום רע, וליכא: בפסוק נאמר "כָּל מוֹם רָע", והמשמעות היא שרק על מום גלוי שמנוול את הבכור שוחטים אותו, ולא על מום פנימי כמו חניכיים הפנימיות.

קושיא: אי הכי, מום עובר נמי, אלמה תנן ולא מן העור? אם כדברך ששוחטים אותו על כל מום שמנוול אותו, מדוע לא שוחטים אותו גם על מום עובר (= מום שמתרפא) שמנוול אותו? ומדוע למדנו במשנתנו שלא שוחטים אותו אם נפגם עור האליה הרכה של האוזן לפי שהוא חוזר ומבריא ואינו נחשב למום?

תירוץ: מום עובר סברא הוא! השתא מיפרק לא פרקין עלויה, משחט שחטינן עלויה? הסברא אומרת שלא שוחטים על מום עובר, שהרי אפילו לא פודים את

פסולי המוקדשין על מום עובר, וא"כ פשוט וברור שלא נשחט בכור מחוץ לעזרה על מום עובר!

דתיניא: וכפי שלמדנו בברייתא - נאמר בתורה "וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קֶרְבֵּן לַיהוָה", **בבעלי מומין הכתוב מדבר**, כלומר הפסוק מדבר על בהמת הקדש שנפל בה מום שפודים אותה, אבל אסור לפדות בהמת הקדש תמימה.

שואלת הברייתא: אתה אומר בבעלי מומין שנפדו הכתוב מדבר, או אינו אלא בבהמה טמאה ממש? אולי מדובר בבהמה טמאה ממש (= כלשון הפסוק "וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה") ולא בבהמה טהורה בעלת מום?

תשובה: כשהוא אומר ואם בבהמה הטמאה, הרי בהמה טמאה אמור, כלומר נאמר בפסוק אחר "וְאִם בְּבְהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְכָּךְ", נמצא שהתורה כבר דיברה על בהמה טמאה ממש, הא מה אני מקיים "אשר לא יקריבו ממנה"? **היא אומר זה בעלי מומין שנפדו!** כלומר וא"כ הפסוק שלנו "וְאִם כָּל בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא יִקְרִיבוּ מִמֶּנָּה" מדבר על בהמות טהורות בעלות מום, שכיון שיש בהם מום לכן אי אפשר להקריבם על המזבח ולכן פודים אותם.

שואלת הברייתא: יכול יפדו על מום עובר? אולי מותר לפדות את הבהמות הללו גם אם יש להם מום שיכול להתרפא? **תשובה:** **תלמוד לומר "אשר לא יקריבו מִמֶּנָּה קֶרְבֵּן לה", מי שאינה קריבה כל עיקר, יצתה זו שאינה קריבה היום אלא למחר**, כלומר מלשון הפסוק משמע שרק בהמה שאי אפשר כלל להקריבה דהיינו שיש לה מום קבוע, אותה פודים, אבל בהמה שיש לה מום עובר שאפשר להקריבה מחר כשיעבור המום שלה, אין פודים אותה.

ומכאן שלא פודים קדשים על מום עובר!

תירוצ' נוסף: איבעית אימא, **אם כן פסח ועור למה לי:** בהכרח שבכור לא נשחט על מום עובר, שאם תאמר שהוא כן נשחט, א"כ מדוע נאמר בפסוק "פֶּסֶחַ או עֹר", והרי המשמעות של מילים אלה שהוא נשחט רק על מומים קבועים ולא על מומים עוברים.

למדנו במשנה - נסדקה אף על פי שלא חסרה:

תנו רבנן: למדנו בבביתא - הסדק באוזן שיעורו בכל שהוא, הפגימה היא מום בין אם נעשתה בידי אדם ובין בידי שמים (- שנולד כך).

מדייקת הגמרא: מכלל דסדק בידי שמים לא: משמע שסדק בידי שמיים אינו מום, שהרי הבביתא אמרה רק על פגימה שגם בידי שמיים היא נחשבת למום.

דחייה: אלא: אלא סדק ופגימה בין בידי שמים בין בידי אדם זהו מום, וכמה שיעור פגימה? כדי שתחגור בה ציפורן, דהיינו שאם יבדוק את האוזן בציפורן כדרך שבדקים סכין שחיטה (שמעבירים על חודו את הציפורן), הציפורן תתעכב בפגימה.

*

למדנו במשנה - נקבה מלא כרשינה:

ת"ר, כמה נקיבת האוזן? מלא כרשינה, ר' יוסי בר' יהודה אומר בכעדשה. ואיזו היא יבשה? שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם, ר' יוסי בן המשולם אומר יבשה כדי שתהא נפרכת.

תנא, קרובין דבריהן להיות שוין: דבריהם של החולקים בבביתא הנ"ל קרובים זה לזה.

שאלה: דבריהן דמאן? דבריהם של מי? **אילימא דתנא קמא ור' יוסי בן המשולם, טובא איכא!** אי אפשר לומר שדבריהם של תנא קמא ורבי יוסי בן המשולם קרובים זה לזה, שהרי יש ביניהם הפרש גדול, שלדעת תנא קמא השיעור הוא שתינקב ואינה מוציאה טיפת דם, ולדעת ר' יוסי בן המשולם יבשה השיעור הוא שתהא נפרכת.

תשובה: אלא דתנא קמא ור' יוסי בר' יהודה: אלא דבריהם של תנא קמא שאמר מלא כרשינה ודברי ר' יוסי בר' יהודה שאמר בכעדשה קרובים זה לזה, לפי שכרשינה גדולה מעדשה רק מעט.

קושיא: כעדשה אין בציר מכעדשה לא? כלומר וכי ר' יוסי בר' יהודה סובר שהשיעור הוא בכעדשה ולא פחות מכך?

ורמיניה: והרי למדנו כברייתא – נאמר בתורה לגבי עבד עברי (שהגיע זמן שיחרורו לחירות והוא רוצה להישאר אצל האדון) **”וְלִקְחָתָּ אֶת הַמִּרְצָע וְנִתְּתָה בְּאָזְנוֹ וּבִדְלַת וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם”**, אין לי אלא שרוצעים את אוזנו רק במרצע, מנין לרבות שרוצעים גם בסול (= קיסם חד), ובסירה (= קוץ), ובמחט, ובמקדח, ובמכתב (= עט ברזל)? ת”ל **”וְלִקְחָתָּ”**, וזה בא ללמד שאפשר לרצוע בכל דבר שנלקח ביד, וזה כולל את כל הנ”ל, דברי ר’ יוסי בר’ יהודה.

רבי אומר, כך הוא הלימוד מהמילה **”מִרְצָע”**: מה מרצע הוא כלי מיוחד של מתכת, אף כל של מתכת אפשר לרצוע בו, אבל סול וסירה שאינם של מתכת אסור לרצוע בהם. **עד כאן הרישא של הבריייתא. אומרת הגמ’**

וקתני סיפא: ולמדנו בסיפא של הבריייתא – אמר רבי, יודן ‘ברבי’ (= אדם גדול) היה דורש, כשרוצעים את העבד רוצעים אותו במילת, דהיינו באליה של האוזן שהוא המקום הרך בתחתית האוזן. וחכמים חולקים ואומרים, הרי הדין הוא שאין עבד עברי כהן נרצע, מפני שהוא נעשה בעל מום מחמת הרציעה ונפסל מלעבוד במקדש, ואם כדברך שהיו רוצעים אותו במילת, איך יתכן שעבד כהן נעשה בעל מום, והרי גם אם רוצעים אותו זה חוזר ומתרפא, **הא אין רוצעין אלא בגובה של אוזן!** אלא בהכרח שרוצעים אותו בסחוס של האוזן שאין זה חוזר ומתרפא והוא נעשה בעל מום. **עד כאן הבריייתא**.

נמצא שרציעה עושה מום, ורבי יוסי ברבי יהודה אמר שמותר לרצוע במחט, ומחט הרי לא עושה חור בכעדשה אלא פחות מכך, ובכל זאת נחשב שהיא עושה מום, וא”כ קשה מדוע הוא אמר שמום של בכור שיעורו רק בכעדשה ולא בשיעור חור של מחט.

תירוצ: אמר רב חנא בר קטינא לא קשיא, כאן לשחוט כאן לפסול: כלומר יש הרבה סוגים של מומים בכור שפוסלים אותו מלהקרב על המזבח אבל לא מתירים אותו בשחיטה ואכילה, ולכן מה שאמר ר’ יוסי בר’ יהודה ששיעורו בכעדשה זה לעניין להתיר אותו בשחיטה ואכילה, ומה שאמרה הבריייתא שהשיעור הוא בנקב של מחט זה לעניין לפסול אותו בהקרב על המזבח, שבנקב כל שהוא הוא כבר נפסל.

שאלה: מאי 'כרשינה'? תשובה: **אמר רב שרביא, הינדא:** מין קטנית שהיתה נקראת בזמנם 'הינדא'.

בעא מיניה רב הושעיא מרב הונא רבה, כרשינה הנכנסת ויוצאה או כרשינה העומדת? שיעור נקב בשיעור של 'כרשינה' שנחשב למום, האם הכוונה שהכרשינה עומדת בנקב בדוחק, ואפילו שלא נכנסת ויוצאת הרי זה מום, או שזהו מום רק אם הנקב רחב עד שהיא נכנסת ויוצאת בנקב.

אמר לו רב הונא רבה - זו לא שמעתי, אבל **כיוצא בה שמעתי** (= משהו דומה לשאלתך), שכאשר אמרו חכמים שיעור של נקב מסויים, הכוונה שהוא נכנס ויוצא ברווח. [רב הונא רבה מביא קעת משנה במס' אהלות, ואת דברי האמוראים בעניין, ובסוף הדברים (שיובאו בגמ' בעמ' הבא) מתבאר שכאשר אמרו חכמים שיעור נקב מסויים, הכוונה שהוא נכנס ויוצא ברווח].

דתנן: שלמדנו במשנה במס' אהלות - שדרה וגולגולת של מת מטמאים בטומאת אוהל. נחלקו בית שמאי ובית הלל האם הם מטמאים גם כאשר יש בהם חיסרון. אם חסרה חוליה אחת מהשדרה, לב"ה - אינם מטמאים באוהל, לב"ש - עדיין מטמאים עד שיחסרו שתי חוליות. ואם נחסרה הגולגולת, לדעת ב"ש אם נחסרה בשיעור של עובי המקדח (= שקודחים בו לעשות חורים) אינה מטמאה באהל, וזהו יותר משיעור 'סלע' (= מין מטבע), ולדעת ב"ה השיעור הוא 'כדי שינטל מן החי וימות', כלומר אם נחסרה הגולגולת בשיעור 'סלע' אינה מטמאה באהל. **ע"כ המשנה במס' אהלות.**

ויתיב רב חסדא: וישב רב חסדא והסתפק, השיעור של ב"ה 'כדי שינטל מן החי וימות', כמה הוא?

אמר ליה רב תחליפא בר אבודימי: כך אמר שמואל, השיעור הוא כסלע.

ואיתמר, רב ספרא אמר שמעתתא אמר ליה, ורב שמואל בר יהודה אמר מתניתא אמר ליה. ונחלקו בבית המדרש איך אמר רב תחליפא את דברי שמואל לרב חסדא, לדעת רב ספרא הוא אמר זאת בלשון שמועה, ולדעת רב שמואל בר יהודה הוא אמר זאת בלשון משנה.

וסימניך תני רב שמואל בר יהודה: והסימן שלא תטעה מה כל אחד אמר: 'תני רב שמואל בר יהודה', כלומר שהגמרא מביאה הרבה פעמים את הלשון הזאת (= 'תני רב שמואל בר יהודה' הכוונה שרב שמואל בר יהודה היה שונה בלשון משנה), וזהו סימן שלדעת רב שמואל בר יהודה, רב תחליפא אמר זאת בלשון משנה.

ואמר ליה: ואמר רב חסדא לרב תחליפא, אם השיעור של בית הלל הוא כסלע, א"כ עשית את דברי בית שמאי ודברי בית הלל כדבר אחד, שהרי ב"ה אומרים ששיעור חסרון בגוגלות הוא כסלע, וב"ש אומרים כמלא מקדח, ולמדנו ששיעור 'מלא מקדח' הוא כסלע.

דתנן: וכפי שלמדנו במשנה במס' כלים - חלון שלא נעשה בידי אדם, כגון שנפל הכותל מאליו מעט בין בית לבית, שיעורו להביא את הטומאה מבית זה לבית השני כמלא אגרוף גדול (= שאם החור בגודל 'אגרוף גדול' הטומאה עוברת מבית זה לבית השני), וזהו אגרופו של איש שהיה נקרא 'בן אבטיח' (שהיה בעל בשר). אמר רבי יוסי, שיעור אגרוף זה הוא כראש גדול של אדם.

ואם נעשה החלון בידי אדם, שיעורו כמלא מקדח גדול שהיה מונח בלשכה בבית המקדש (לצורך בדיק הבית), שהוא כגודל מטבע פונדיון האיטלקי, וכגודל מטבע של סלע נירונית (= נקרא כך ע"ש נירון קיסר), ושיעור זה הוא כשיעור הנקב שעושים בעול הבהמה, שעושים נקב בעול ותוקעים בו יתד לקשור את רצועות העול. **ע"כ המשנה שם.**

נמצא ש'מקדח' הוא כסלע, וא"כ מה ההבדל בין השיעור של ב"ש וב"ה, ובמה הם נחלקו?

אישיטיק: שתק רב תחליפא לפי שלא ידע מה להשיב על הקושיא.